AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 16.7.2008
COM(2008) 465 végleges

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK

Egy európai iparjogvédelmi stratégia

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK

Egy európai iparjogvédelmi stratégia

1. BEVEZETÉS

A szellemi tulajdonnal kapcsolatos jogszabályok immateriális javak védelmét szolgálják. Egy ipari úton előállított termék értékesítése esetén magának a terméknek a tulajdonjogát a vevő szerzi meg. A szellemi tulajdonjogok azonban lehetővé teszik, hogy a kapcsolódó immateriális elemek a termék megalkotójának vagy feltalálójának tulajdonában maradjanak. Ezen immateriális elemek közé tartozik a termékben testet öltő elgondolás vagy találmány, illetve az áru más áruktól való megkülönböztetésére szolgáló név vagy megjelölés. A szellemi tulajdonjogokat hagyományosan két fő kategóriába lehet sorolni: az ipari tulajdon és a szerzői jog körébe. Ez a közlemény az **ipari tulajdonjogokra**[1] összpontosít.

A szabadalmi és védjegyoltalom a leginkább ismert ipari tulajdonjogok. A szabadalmi oltalom határozott időre szóló kizárólagos jogot biztosít a feltaláló részére a találmányhoz kapcsolódó technikai információk feltárásáért cserébe. A védjegyekhez, azaz az áruk vagy szolgáltatások eredetére utaló megjelölésekhez kapcsolódó jogoknak azonban nincs maximált időtartamuk, azzal a feltétellel, hogy az árujelzőt a kereskedelemben folyamatosan használják. Azonban a fent említett mindkét oltalmat csak fenntartási díjak fizetése révén lehet fenntartani. Az ipari tulajdonjogok változatos formákat öltenek, közéjük tartoznak olyan kevésbé ismert oltalmi formák is mint a formatervezési mintaoltalom, a földrajzi árujelzők oltalma és a növényfajta-oltalom. Sokféleségük ellenére az összes fent említett jog közös vonása, hogy a jogosultak megtilthatják egy esetlegesen kereskedelmi értékkel rendelkező immateriális vagyontárgy jogosulatlan használatát, legyen az egy újító jellegű termék vagy eljárás mögötti elgondolás vagy akár a termék eredetének jelzése a fogyasztó számára.

Európában, a globális tudásalapú gazdaság feltételei között erős ipari tulajdonjogokra van szükség a forradalmian új megoldások védelme, valamint a versenyképesség megőrzése érdekében. Az Európai Unióban a nyilvántartott ipari tulajdonjogok többsége vonatkozásában közösségi szintű oltalom is szerezhető. Mindazonáltal a közösségi szabadalommal kapcsolatos megállapodás továbbra is függőben van, így a vállalkozásoknak a szabadalmak esetében nem áll rendelkezésükre ez a lehetőség. A fent említett hiányosság megszüntetését célozva a Bizottság 2007 áprilisában közleményt[2] fogadott el annak érdekében, hogy felélessze az európai szabadalmi rendszerről folyó vitát, és előrevetítse a közösségi szabadalom és a továbbfejlesztett európai szabadalmi igazságszolgáltatási rendszer jövőjét. A Bizottság alapvető fontosságúnak tekinti az e téren való előrelépést, és megerősíti azon szándékát, hogy az érintett javaslatok tekintetében való megegyezést kiemelt kérdésként kívánja kezelni.

---

[1] A szerzői jog vonatkozásában a Bizottság nemrégiben tette közzé a „Szerzői jog a tudásalapú gazdaságban” című zöld könyvét (COM(2008) 466 végleges).

[2] „Az európai szabadalmi rendszer fejlesztése”, COM(2007) 165 végleges.

A tavalyi közlemény ösztönzést adott a szabadalmakhoz kapcsolódó, megoldatlan közösségi jogalkotási kérdések terén való továbbfejlődéshez. Meglévén a lendület a szabadalmi kérdések megoldásához, ez a közlemény az ipari tulajdonjogok teljes spektrumára vonatkozó horizontális és integrált stratégia kialakítását célozza meg. A közleménynek nem célja a formai értelemben vett ipari tulajdonjogok és az alternatív üzleti modellek – például a szabad forráskódú számítógépi programok vagy az üzleti titkok – egymáshoz viszonyított érdemeinek tárgyalása, hanem magukra az ipari tulajdonjogokra összpontosít. A meglévő kezdeményezések elemzése alapján intézkedéseket javasol annak érdekében, hogy a rendszer működése a lehető legteljesebb mértékben megfeleljen azoknak a kihívásoknak, amelyekkel Európának az elkövetkezendő években szembe kell néznie.

2. A KIHÍVÁSOK

A növekedést és foglalkoztatást célzó megújult lisszaboni stratégiáról szóló stratégiai jelentésben a Bizottság a tudásba való beruházást és az innovációt azonosította a 2008–2010-es ciklus összpontosított cselekvései négy prioritási területe egyikeként[3]. A szellemi tulajdonjogok védelme az innováció, a K+F beruházás ösztönzése és a tudásnak a laboratóriumból a piacra való átvitele tekintetében is kiemelt keretfeltételnek számít. A szellemi tulajdonjogok világos rendszere az egységes piac alapvető feltétele, és fontos szerepet játszik abban, hogy az „ötödik szabadság” azaz a tudás szabad mozgása valósággá váljon. Mindez részét képezheti egy szélesebb körű politikának, amely olyan növekvő jelentőségű, globális problémákra keres megoldásokat, mint az éghajlatváltozás, a Föld lakosságának elöregedése vagy egy esetleges energiaválság.

2.1. Az ipari tulajdonjogok által biztosított gazdasági és társadalmi előnyök

A tulajdon – akár materiális akár nem – a piacgazdaság működése szempontjából döntő jelentőségű. Az ipari tulajdonjogok, például a szabadalmak, a formatervezési minták és a növényfajták oltalma új találmányok megalkotását és egyéb újító megoldások létrehozását ösztönzik azáltal, hogy határozott időre kizárólagos jogot biztosítanak. Ezen ipari tulajdonjogok megkönnyítik az új gazdasági szereplők belépését a piacra azáltal, hogy odavonzzák a kockázati tőkét, és lehetővé teszik a termelés más piaci szereplők részére történő engedélyezését. A védjegyjogok elengedhetetlenek a torzítatlan verseny rendszerének működéséhez, mivel lehetővé teszik a fogyasztó számára a különböző vállalkozások áruinak és szolgáltatásainak megkülönböztetését. A védjegyek a kommunikáció rendkívül hatékony eszközei. Egyrészről információt és reklámtartalmat közvetítenek, másrészről jelképként működnek, megteremtve és képviselve egy vállalkozás erejét és arculatát. Amennyiben nem jelennek meg versengő utánzatok, a termelő növelheti piaci részesedését, nagyobb árrést alkalmazhat, és fokozhatja a fogyasztóknak a termékei iránt tanúsított hűségét.

A szabadalmi jogok előnyei a tudás terjesztése révén szintén tovább terjednek a jogosult személyén. Bár a riválisvállalkozások elveszíthetik piaci részesedésüket egy versenytárs szabadalmainak köszönhetően, hasznot is húznak a nyilvánosságra hozott találmányokban rejlő új technológiai lehetőségekből, ezzel csökkentve a fordított mérnöki tevékenység szükségességét. Mindez az innováció eredményes körforgását eredményezheti, amely hosszú távon kiegyenlíti a piaci kizárólagosság időszaka alatt alkalmazott magasabb árak kezdeti

[3] „Stratégiai jelentés a növekedést és foglalkoztatást célzó megújult lisszaboni stratégiáról: új ciklus indítása (2008-2010) - A reformok ütemének fenntartása”, COM(2007) 803 végleges I. rész.

hatását. Az ipari tulajdon tehát kedvező hatással lehet a versenyre, amennyiben a jogsértések megelőzését szolgáló versenyszabályok szigorú alkalmazása társul hozzá.

Az ipari tulajdon versenytámogató hatásaira példa a szabadalmak terén a technológiai egyesülések (technológia-pool)[4] kialakítása, amelyek csökkentik az ügyleti költségeket, és határt szabnak a halmozott hasznosítási díjaknak. Az egyesülés létrehozása lehetővé teszi az abba tartozó technológiákra vonatkozó licencia egy lépésben történő megszerzését. Azokban az esetekben, ha az engedélyesek folyamatos szolgáltatásokat kapnak a licencia tárgyát képező technológia alkalmazása kapcsán, a közös licencia és szolgáltatásnyújtás további költségcsökkenéshez vezethet.

Az említett előnyök ellenére az ipari tulajdonjogok létezése nem lehet öncélú. A szakpolitikának meg kell vizsgálnia, hogyan arányul egymáshoz a kizárólagos jog biztosításához és az új áruk és eljárások elterjedéséhez kapcsolódó érdek annak érdekében, hogy az ipari tulajdonjogok továbbra is gazdasági és társadalmi hasznokkal járjanak.

2.2. Változó innovációs környezet

A globális tudásalapú gazdaságban megnőtt az innovációnak, mint a versenyelőny egyik forrásának a jelentősége. Az EU üzleti szférája többé nem hagyatkozhat csupán az árakra, ha fenn akarja tartani versenyképességét. Ebben a környezetben a kis-és középvállalkozások (kkv-k) és az egyetemeket is magukban foglaló állami kutatószervezetek folyamatosan növekvő szerepet játszanak az egyre nagyobb jelentőségű ipari tulajdonjogok használatának engedélyezésében. A Bizottság a 2008–2010 közötti lisszaboni ciklusban még nagyobb hangsúlyt fektetett a kkv-kra azzal, hogy az európai kisvállalkozói intézkedéscsomag[5] keretében új intézkedésekre tett javaslatot. A fentieken kívül az állami kutatószervezetek és a magánszektor közötti tudásátadásnak az európai versenyképesség fokozásában játszott jelentős szerepét nemrégiben újra megerősítette egy a tagállamokhoz intézett bizottsági ajánlás. Ez magában foglalja a szellemi tulajdonnak az állami kutatószervezetek általi kezeléséről szóló gyakorlati útmutatót[6], és kezdeményezést tesz egy európai tudásátadási hálózat létrehozására[7]. Az ajánlás hozzájárul az egyenlőbb versenyfeltételek kialakulásához, és elősegíti a határokon átnyúló tudásátadást. Mindezt tovább javíthatja a szabadalombitorlás alóli kutatási kivétel összehangolt meghatározása és alkalmazása[8]. Ráadásul mivel több állami kutatószervezet egyre inkább vállalkozói jelleget ölt, például licencia-engedélyezési tevékenységek vagy a kutatási eredmények más felhasználási módjai révén, szükségleteik egyre inkább hasonlatossá válnak a kkv-k igényeihez. Ezért az e közleményben a kkv-k kapcsán felvázolt számos intézkedés a kutatóintézmények tekintetében is előnyös lehet.

A szellemi javak kezelésének megkerülhetetlen területeként az ipari tulajdonjogok egyre növekvő szerepet játszanak egy vállalkozás általános üzleti stratégiájában. Az elmúlt években

---

4 A Bizottság közleménye „Az EK-Szerződés 81. cikkének a technológiaátadási megállapodásokra történő alkalmazására vonatkozó iránymutatások” (HL C 101., 2004.4.27., 2. o.).

5 „Gondolkozz előbb kicsiben!” Európai kisvállalkozói intézkedéscsomag, COM(2008) 394 végleges.

6 „A Bizottság ajánlása a szellemi tulajdon kezeléséről a tudásátadás során, valamint az egyetemeknek és más állami kutatószervezeteknek szóló gyakorlati útmutatóról”, C(2008) 1329.

7 „A kutatóintézmények és az ipar közötti tudásátadás hatékonyságának javítása Európában: a nyitott innováció felkarolása”, COM(2007) 182 végleges.

8 A szabadalombitorlás alóli kutatási kivétel lehetővé teszi a szabadalmaztatott megoldás kutatók általi, tudományos vagy kísérleti célból, nem kereskedelmi tevékenység keretében végzett használatát. Az Európai Unió tagállamaiban való alkalmazását jelenleg egy széles körű tanulmány alapján értékelik, lásd: http://www.eutechnologytransfer.eu/deliverables/experimental_use_exemption.pdf.

drámaian megnőtt a szabadalmak, védjegyek és más nyilvántartott jogok iránti igény. Az információk megóvásának egyéb formái, így az üzleti titkok azonban továbbra is fontosak, ilyen például a bevezetési idő előnye a versenytársakkal szemben. Ezenkívül az IKT-ágazatban a nyitott forráskódú számítógépi programokra épülő üzleti modellek ma együtt léteznek a tulajdoni alapú modellekkel. Egy európai vállalatvezetők körében végzett tavalyi felmérés során 53%-uk állította, hogy az üzleti modelljük szempontjából a szellemi tulajdonjogok használata az elkövetkezendő két évben rendkívül fontos vagy kritikus jelentőségű lesz, míg a válaszadók 35%-a vélte úgy, hogy ez már a felmérés készítése idején is így volt[9]. Mindazonáltal a szellemi javak értékteremtésben betöltött növekvő szerepe szemben áll azzal, hogy említett eszközöket a társasági jelentésekben nem kezelik egységesített módon, és ez utóbbi hátráltathatja a vállalkozásokat a finanszírozáshoz való hozzáférésben. A fenti problémát orvosolhatják azok a várható nemzetközi fejlemények, amelyek az immateriális javakkal kapcsolatos jelentéstételi rendszereket érintik.

2.3. Egy európai iparjogvédelmi stratégia

Az ipari tulajdonjogok védelmének nemzetközi szinten elfogadott elvei a 19. századig nyúlnak vissza[10]. A 20. század végén a közös minimumkövetelményeket a TRIPS-megállapodásba foglalták[11]. A 21. században egy iparjogvédelemmel kapcsolatos stratégiának kell biztosítania, hogy Európa megfelel a globális tudásalapú gazdaság támasztotta kihívásoknak. A szellemi tulajdon rendszerének továbbra is az innováció hajtóerejeként kell működnie, és hozzá kell járulnia a lisszaboni stratégia általános céljaihoz. A Bizottság az alábbi kritériumokat határozta meg a fentiek elérése érdekében: a rendszernek **kiváló minőséget** kell képviselnie, és kemény vizsgálati szabványokat kell alkalmaznia; **megfizethetőnek** kell lennie, a költségeknek egyensúlyban kell lenniük a minőséggel és a jogbiztonsággal; **konvergensnek** kell lennie, azaz a jogszabályok közös értelmezésére és egységesített bírósági eljárásokra kell törekednie; valamint **egyensúlyba** kell hoznia az értékkel bíró szellemi alkotás díjazását az elgondolások és innovatív megoldások akadálymentes áramlásának biztosításával[12].

Bár több ipari tulajdonjog tekintetében már létezik uniós szintű szabályozási keret, a szabadalmak terén a helyzet igencsak eltérő. Egyértelmű, hogy a megfizethetőség, a konvergencia és a feltaláló díjazása, valamint az elgondolások áramlása közötti egyensúly nagy mértékben javulna, ha a közösségi szabadalom és az uniós szintű szabadalmi igazságszolgáltatás megvalósulna.

Ez a közlemény cselekvéseket határoz meg egy kiváló minőségű iparjogvédelmi rendszer megvalósítása érdekében, amely lehetővé teszi Európa számára, hogy a gazdasági globalizáció kihívásainak való megfelelés során kiaknázza az abban rejlő lehetőségeket. A stratégia kiegészíti az európai szabadalmi rendszerről szóló közleményt[13], de annál szélesebb témát ölel fel, mivel az ipari tulajdonjogokkal horizontális megközelítésben foglalkozik. A kiváló minőségű jogok a rendszer minden vonatkozása szempontjából – ilyenek a vállalkozások, többek között a kkv-k támogatása, a tudásátadás megkönnyítése, valamint

---

9 „A tudás értéke: Európai vállalkozások és a szellemi tulajdon kihívása”, A *the Economist* által közzétett Economist Intelligence Unit white paper 2007.

10 Párizsi egyezmény az ipari tulajdon oltalmáról (elfogadták Párizsban 1883-ban, felülvizsgálták Stockholmban 1967-ben).

11 A szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásai – lásd: http://www.wto.int/english/docs_e/legal_e/27-trips_01_e.htm.

12 Az innovációt támogató, modern Európa – COM(2006) 589 végleges.

13 „Az európai szabadalmi rendszer fejlesztése”, COM(2007) 165 végleges.

hatékony jogérvényesítés a hamisítás és a szerzői jogi kalózkodás elleni küzdelem során – alapvető követelménynek számítanak. Európa csak egy minőségi rendszerrel képes a globális gazdaságban kihasználni új lehetőségeit, és teljesíteni feladatait.

Ezen integrált stratégia elemei kölcsönösen függenek egymástól és erősítik egymást, de soruk nem teljes. A Közösség fontos politikai kérdésekben rendelkezik hatáskörrel, így a Bizottságnak különösen nagy felelőssége van az előrevezető utak megtalálásában. A sikerért való felelősség azonban megosztott. A lisszaboni menetrend kapcsán felkérték a tagállamokat, hogy a saját stratégiájuk kialakítása során vegyék figyelembe ezt a stratégiát, megfontolva többek között a jobb szabályozással összhangban álló egyszerűsítési lehetőségeket. A többi érdekelt fél, úgy mint a feltalálók, egyetemek, vállalkozások és végfelhasználók szintén fontos szerepet játszanak, és tájékozott döntéseket kell hozniuk az ipari tulajdonjogok kezelése során.

3. AZ IPARI TULAJDONJOGOK MINŐSÉGE

Az iparjogvédelmi rendszer kiváló minőségének arra kell szolgálnia, hogy általa elérhetővé váljanak az innováció ösztönzésével és az új technológia, illetve a tudás terjesztésével kapcsolatos, elismert célok. Mindez többet takar, mint az egyedi jogosultságoknak azok gazdasági hatása megállapítása érdekében történő, technikai és jogi szempontú vizsgálata. Egy jól működő rendszerben elengedhetetlenek egyrészt az olyan kiváló minőségű jogok, amelyek csak a jogi követelményeknek megfelelő találmányokat díjazzák, másrészt az e jogokra vonatkozó információk ügyfélbarát hozzáférhetősége a vállalkozások és a társadalom más szereplői számára.

3.1. Szabadalmak

Az európai szabadalmak minőségét általában kiválónak vélik. Az érdekelt feleknek azonban gondokat okoz a szabadalmak minőségének fenntartása és javítása, valamint az egyes szabadalmi hivataloknál tapasztalható problémák elkerülése[14]. Ezt azt aggodalmat osztja az Európai Parlament is[15]. Például az egymással átfedésben levő szabadalmi jogok nagy száma olyan további akadályokat gördíthet az új technológiák értékesítése elé, mint amelyek a szabadalmak „áthatolhatatlansága” esetében már jelen vannak[16]. A gyenge minőségű jogok erősíthetik azokat a „szabadalmi hiénák”[17] által okozott problémákat is, amelyek az USA igazságszolgáltatási rendszerében ütötték fel a fejüket.

Európa sem jelent kivételt szabadalmi bejelentéseknek az egész világon növekvő tendenciája alól. 2006-ban az Európai Szabadalmi Hivatalhoz (a továbbiakban: ESZH) benyújtott szabadalmi bejelentések éves száma először haladta meg a 200 000-et, ami 5,6%-os

---

14 Konzultáció és közmeghallgatás Európa jövőbeni szabadalmi politikájáról 2006-ban http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/hearing/preliminary_findings_en.pdf.

15 A „Politikai lehetőségek az európai szabadalmi rendszer fejlesztésére” című tanulmány az Európai Parlament tudományos technológiai lehetőségek elemzésével (STOA) foglalkozó csoportjának megrendelésére készült, lásd: http://www.europarl.europa.eu/stoa/publications/studies/stoa16_en.pdf.

16 A szabadalmak „áthatolhatatlansága” kifejezés arra az esetleges problémára utal, hogy egy meghatározott termékkel vagy technológiával kapcsolatos szabadalmak nagy száma esetén az adott ágazatban lelassul a fejlődés a jogsértéstől és a szabadalombitorlási perektől való félelem miatt.

17 A „szabadalmi hiénák” olyan szabadalomtulajdonosok, akik jogaikat felhasználva jogsértési eljárásokat helyeznek kilátásba más vállalatokkal szemben annak érdekében, hogy előzetes végzések kiadását és licenciadíjak fizetését kényszerítsék ki.

növekedést jelent[18]. A bejelentések emellett egyre terjedelmesebbé is válnak, az elmúlt 20 évben mind az ESZH bejelentésekben foglalt igénypontok száma, mind azok oldalszáma megkétszereződött[19]. A szabadalmi bejelentések számának és összetettségének világszintű növekedése a függő bejelentések elintézésének egyre fokozódó késedelméhez vezetett[20], ezzel is növelve a piaci bizonytalanságot, amelyet egyéb tényezők, például a használatlan szabadalmak okoznak. Ráadásul a technika állásához tartozó megoldások[21] egyre nagyobb részét nem európai nyelveken – hanem például kínaiul vagy koreaiul – teszik közzé. A technika új területeihez kapcsolódó bejelentésekkel egyidejűleg az említett tendenciák rendkívüli kihívásokat jelentenek a szabadalmi hivatalok számára. A vállalkozások és a feltalálók részéről a szabadalmi információk jobb hozzáférhetőségére is igény mutatkozik.

Elsőrendű fontosságú, hogy csak akkor adják meg a szabadalmat, ha valóban újító jellegű hozzájárulásról van szó. Gyenge minőségű szabadalmi jogok megadása kedvezőtlen hatással jár, hozzájárulva a gazdasági és jogi bizonytalansághoz. Az ESZH a várható munkateherre tekintettel „megemelte a lécet”, az európai szabadalmi hivataloknak pedig együtt kell működniük munkájuk eredményének kölcsönös felhasználása során a kiváló minőségű jogok fenntartása, valamint annak érdekében, hogy elkerüljék szabadalmak megadását olyan nem szabadalmaztatható területeken, mint a számítógépi programok és az üzleti módszerek. Az elbírálóknak folyamatos szakmai továbbképzés igénybevételével szintén lépést kell tartaniuk a szakterületükön előálló legfrissebb fejleményekkel. A szabadalmi hivatalok szerepe a fentieken kívül kiterjed a bejelentések elutasítására is, amelyet a hivatalok teljesítményének mérése során megfelelően figyelembe kell venni. Ráadásul az érdekelteknek is fontos szerepet kellene játszaniuk abban, hogy a szabadalmi hivatalokat megkíméljék a túlzott mennyiségű, feltalálói lépést nélkülöző bejelentés benyújtásától. A szakértőtársak által végzett szabadalmi szakértői vizsgálat rendszere vagy a beérkező bejelentések színvonalának növelését szolgáló, a bevált gyakorlatokat tartalmazó önkéntes kódexek olyan kezdeményezések, amelyek a növekvő kereslet mellett ösztönzik a szabadalmak minőségének javítását.

Az egyes uniós tagállamokban létező használati minták hasonlóak a szabadalmakhoz annyiban, hogy a jogosultnak kizárólagos jogot biztosítanak egy műszaki megoldásra, azonban a szabadalmaknál rövidebb időtartamra. A használati mintaoltalommal védett találmánynak újnak kell lennie, de a kreativitásnak általában alacsonyabb szintjét követelik meg, mint a szabadalmak esetében. A használati minták, valamint a feltalálói tevékenységet nem vizsgáló tagállamokban megadott nemzeti szabadalmak az oltalom megszerzésének gyorsabb módját jelentik. Ezeket azonban a vizsgálat nyomán megadott szabadalmaknál gyengébb minőségű jogoknak lehet tekinteni, amelyek létezése növelheti a jogbizonytalanságot.

A Bizottság:

---

[18] Az ESZH 2006-os éves jelentése megtalálható: http://www.epo.org/about-us/office/annual-reports/2006.htm.

[19] „When small is beautiful: measuring the evolution and consequences of the voluminosity of patent applications at the EPO”, Eugenio Archontopoulos *et al*. Information Economics and Policy, 19. kötet, 2. szám (2007. június).

[20] Hozzávetőleg 10 millió el nem bírált szabadalmi bejelentés van a világon, az Európai Szabadalmi Hivatalnál a függőben levő vizsgálati eljárások száma 2006-ban elérte a 304 100-at, ami a 2005-ös 285 400-hoz képes növekedést jelent.

[21] A technika állása egy meghatározott időpontot megelőzően a nyilvánosság számára hozzáférhető olyan információkat jelöli, amelyek a szabadalmi bejelentés újdonsága és ezáltal a megadható szabadalmi jogok terjedelme szempontjából jelentőséggel bírnak.

- átfogó tanulmányt készít a szabadalmak minőségéről a gyenge minőségű jogokkal kapcsolatos kockázatok elemzése céljából és azoknak a módoknak a feltárása érdekében, amelyek lehetővé teszik ezek fennállásának elkerülését Európában,

- a lehető legszélesebb körű vizsgálatnak veti alá a használatlan szabadalmakkal kapcsolatos problémákat, ideértve azok okait és a javasolt megoldásokat.

Azokat a tagállamokat, amelyekben használati mintaoltalom szerezhető, és amelyekben a szabadalmi vizsgálat nem terjed ki a feltalálói tevékenységre, felkérik annak értékelésére, hogy ezek a jogok mennyiben járulnak hozzá az innovációhoz.

3.2. Védjegyek

Európa az erős márkáktól függ[22]. Ezért erős védjegyoltalomra van szükség, amely hatékony a licenciák szabálytalan megadásával, a védjegyhasználat elmulasztásával, a rosszhiszemű használattal és a védjegybitorlással szemben.

A védjegyek vizsgálatát magukban foglaló bejegyzési eljárásoknak magas minőségi színvonalnak kell megfelelniük, különösen annak biztosítása érdekében, hogy bejegyzett jogokhoz a fogyasztók elvárásainak megfelelően az érvényesség vélelme kapcsolódjon. Az eljárásoknak átláthatóknak, megbízhatóknak, következeteseknek és a vállalkozások számára megfizethetőknek kell lenniük. Az Európai Unió szintjén a Belső Piaci Harmonizációs Hivatal (a továbbiakban: BPHH) felmérést készített a felhasználók elégedettségéről. A 2007-es eredmények az ügyvivők és a jogosultak általános elégedettségének növekedését, a panaszok számának csökkenését és azok hatékonyabb megoldását mutatják. A különösen hosszúra nyúló jogorvoslati eljárások terén azonban még vannak teendők. A fentieken kívül, az e-üzleti eszközök nagyobb mértékű igénybevétele ellenére a gyorsaság és a megbízhatóság még tovább fejleszthető. A BPHH kifejlesztett egy minőségirányítási rendszert, útjára indított egy szolgálati okmányt, amelyben a felhasználók elvárásai szerint határozta meg célkitűzéseit, valamint kitűzte azt a célt, hogy minden tekintetben „e-szervezetté” váljon[23].

A Közösségben a tagállami védjegybejegyzést már több mint 15 éve harmonizálták, emellett a közösségi és a tagállami védjegyjogok már több mint egy évtizede egymás mellett érvényesülnek. Bár a védjegyoltalmi rendszer sikerei nyilvánvalóak, eljött az ideje egy átfogó értékelésnek.

A Bizottság értékeli a közösségi és a tagállami védjegyoltalmi rendszerek általános működését. A tanulmány elemzi az uniós védjegyoltalmi rendszereknek az érdekelt felekre gyakorolt hatását, és alapul szolgálhat a közösségi védjegyoltalmi rendszer jövőbeli felülvizsgálatához, valamint a BPHH és a nemzeti hivatalok közötti fokozottabb együttműködéshez.

3.3. Egyéb iparjogvédelmi formák

A védjegyeken kívül egyéb ipari tulajdonjogoknak is létezik közösségi szintű oltalmi rendszere. A közösségi formatervezési mintaoltalmi[24] rendszer 2003-ban indult útjára, és az

---

22 Eurobrand2007 tanulmány, megtalálható: http://study.eurobrand.cc/valueranking2007/.

23 A részletekhez lásd a BPHH internetes oldalát: http://oami.europa.eu/en/userscorner/default.htm.

24 A Tanács 6/2002/EK rendelete (2001. december 21.) a közösségi formatervezési mintáról, HL L 3., 2002.1.5., 1. o.

Európai Közösségnek az ipari minták nemzetközi letétbe helyezéséről szóló Hágai Megállapodás genfi szövegéhez való 2008-as csatlakozását követően ma már harmadik országoknak is lehetőséget nyújt az oltalom megszerzésére. Bár a formatervezési minták oltalmát biztosító nemzeti jogszabályokat mára nagy mértékben harmonizálták a formatervezési mintáról szóló irányelvvel[25], a pótalkatrészek utópiacának liberalizálásáról szóló javaslat[26] elfogadása következetesebb rendszer kialakulásához vezetne az egységes piacon. Tekintettel a folyamatban levő változásokra és a viszonylag fiatal közösségi formatervezésiminta-oltalmi rendszerre, a Bizottság jelenleg nem tervezi a formatervezésiminta-oltalmi rendszer értékelését.

A régebben létrehozott közösségi oltalmi rendszerek a földrajzi árujelzőkre és a közösségi növényfajta-oltalomra is vonatkoznak. Az Európai Közösség lehetőséget biztosít földrajzi árujelzők bejegyzésére, a borok, a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek esetében oltalom alatt álló eredetmegjelölés (OEM), valamint a szeszes italokra is kiterjedő, oltalom alatt álló földrajzi jelzés (OFJ)[27] formájában. A fenti rendszerek arról biztosítják a fogyasztót, hogy olyan eredeti terméket vásárol, amelynek jellemzői vagy hírneve a származás helyének tulajdoníthatók. A földrajzi eredetvédelmi rendszerek funkciói és céljai különböznek a védjegyoltaloméitól. Mindkét rendszer hozzájárul azonban a termékek elnevezésének a visszaélésekkel és az utánzással szembeni védelméhez. A Bizottság jelenleg utólagos értékelést végez a rendszer 1992-től folyó, mezőgazdasági termékekre történő átfogó alkalmazásról. A védjegyekkel való kapcsolat is részét képezi a tanulmánynak. A Bizottság azt is tervezi, hogy 2008-ban közzéteszi a mezőgazdasági termékek minőségpolitikájáról szóló zöld könyvet, amelynek révén az érdekelt felek véleményét kívánják kikérni a termékszabványokkal, termelési követelményekkel és a földrajzi eredetvédelmi rendszerek további fejlődését is magukban foglaló minőségi rendszerekkel kapcsolatban A Bizottság ezenkívül azt a kérdést is mérlegeli, hogyan lehetne elősegíteni a nem mezőgazdasági termékek eredetvédelmét oly módon, hogy az mind az európai, mind a harmadik országbeli termelőknek hasznára váljon.

A közösségi növényfajta-oltalmi rendszer tekintetében a közösségi növényfajta-oltalmat megadó Közösségi Növényfajta-hivatal megbízást adott saját szerepének és tevékenységeinek értékelésére. A közösségi növényfajta-oltalommal kapcsolatos uniós jogszabályok átfogó értékelését szintén kilátásba helyezhetik azt követően, hogy befejeződött a vetőmagok és növényi szaporító anyagok forgalomba hozatalával kapcsolatos *acquis* jelenleg folyó értékelése, amely szintén foglalkozik a közösségi növényfajta-oltalmi rendszerrel fennálló kapcsolatokkal.

A Bizottság: *- 2008-ban zöld könyvet tesz közzé a mezőgazdasági termékek minőségpolitikájáról, amely a földrajzi árujelzőket is lefedi majd*

---

25 98/71/EK irányelv (1998. október 13.) a formatervezési minták oltalmáról, HL L 289., 1998.10.28., 2. o.

26 Javaslat: az Európai Parlament és a Tanács irányelve a formatervezési minták oltalmáról szóló 98/71/EK irányelv módosításáról, COM(2004) 582 végleges.

27 Az oltalom három rendelet alapján szerezhető meg, amelyek a borokat (a Tanács 1493/1999/EK rendelete, HL L 179., 1999.7.14., 1. o.), a szeszes italokat (a Tanács 110/2008/EK rendelete, HL L 39., 2008.2.13., 16. o.), valamint a mezőgazdasági termékeket és élelmiszereket (a Tanács 510/2006/EK rendelete, HL L 93., 2006.3.31., 12. o.) fedik le.

- nyilvános konzultációt is magában foglaló értékelést végez a nem mezőgazdasági eredetű termékek földrajzi eredetvédelmének megvalósíthatóságáról.

3.4. Iparjogvédelem és versenyjog

Az innováció elősegítése és a gazdasági növekedés ösztönzése az iparjogvédelem és a versenyjog közös céljai közé tartoznak. Az ipari tulajdonjogok erős védelméhez a versenyjogi szabályok szigorú alkalmazásának kell társulnia.

Egy ipari tulajdonjog létezése és gyakorlása önmagában nem összeegyeztethetetlen a versenyjogi szabályokkal. Csak kivételes körülmények között meríti ki egy jog „gyakorlása" az uniós versenyszabályok megsértését, különösen ha az érintett vállalkozás piaci erőfölényben van, és magatartása az érintett piacon a verseny megszűnéséhez vezethet. Az Elsőfokú Bíróság megerősítette azokat a körülményeket, amelyek fennállása esetén például a licencia engedélyezésének megtagadása visszaélésszerű lehet, nevezetesen amikor a megtagadott információ elengedhetetlen lenne a másodlagos piacon folyó versenyben való részvételhez, ha emiatt a szóban forgó másodlagos piacon a verseny megszűnhet, és amennyiben ez olyan termék piacra kerülését akadályozza meg, amelyre fennáll a fogyasztói kereslet [28].

Az iparjogvédelem és a versenyjog közötti határterület egyre kiemeltebb részévé válik a szabványosítás. A szabványosítás általában pozitívan járul hozzá az innovációhoz és a gazdasági fejlődéshez. A verseny esetleges torzulásainak elkerülése érdekében azonban a szabványosítást nyílt és átlátható módon kell elvégezni[29]. A versenytorzulás egyik példájaként említhető a „*szabadalmi csapda*", amikor egy szabványhoz szükséges sajátos technológia tulajdonosa azáltal, hogy a szabványosítási folyamat során a találmányát szándékosan eltitkolja, *ex post* (azaz a szabványosítás után) egy mesterségesen létrehozott értékhez jut hozzá.

A szabványosító szervezetek szabályai tartalmazhatnak egy *ex ante* (a szabványosítást megelőző) kötelezettséget az alapvető szabadalmi bejelentések és/vagy megadott szabadalmak feltárására, illetve arra vonatkozó kötelezettségvállalást, hogy a jogosult az alapvető szabadalmak hasznosítását tisztességes, ésszerű és megkülönböztetéstől mentes feltételek mellett engedélyezni fogja[30]. Egyes szervezetek pedig olyan szabályokat fogadtak el, amelyek szerint egy szabvány szempontjából várhatóan alapvető technológia jogosultjai előre meghatározzák azoknak a hasznosítási díjaknak a maximális mértékét, amelyeket a technológiájuknak a szabvány részeként történő alkalmazása esetén fognak felszámítani. A Bizottság ezen politikák hatékony alkalmazására bátorítja az európai szabványügyi szervezeteket.

A maximális hasznosítási díj *ex ante* feltárására vonatkozó szabályok nem használhatók fel tisztességtelen ártárgyalások leplezésére. Önmagukban azonban ezek a szabályok nem tekinthetők versenyellenesnek. Megfelelő körülmények között akár határozottan versenyösztönző hatásuk is lehet, lehetővé téve, hogy a szabványosítást megelőzően fennálló

---

28 Az Elsőfokú Bíróság (nagytanács) 2007. szeptember 17-i ítélete, *Microsoft kontra Bizottság*, T-201/04 számú ügy.

29 A Bizottság közleménye – Iránymutatások a 81. cikk horizontális együttműködési megállapodásokra történő alkalmazhatóságáról, HL C 3., 2003.1.6., 2. o.

30 A CEN, a Cenelec és az ETSI, valamint az Európai Bizottság és az Európai Szabadkereskedelmi Társulás közötti együttműködésre vonatkozó, 2003. március 28-án kiadott általános iránymutatások, HL C 91., 2003.4.16., 7. o.

verseny a technológia műszaki értékén és árán alapuljon. Ilyen esetben a fogyasztó lesz a végső haszonélvező, mivel a szabványosítást megelőzően fennálló versenyhelyzet megakadályozza, hogy *ex post* mesterségesen magas árakat alkalmazzanak. A fentiektől eltekintve a versenyjognak általában nem feladata felülbírálni egy szabványügyi szervezet egyedi iparjogvédelmi politikáját, inkább csak iránymutatást kell adnia a tekintetben, hogy mely elemek lehetnek versenyellenes vagy versenytámogató természetűek. Az ágazatnak kell meghatároznia, hogy a fentiekben bemutatott keretek között melyik rendszer felel meg leginkább az igényeinek[31].

A Bizottság:

- tényfeltáró vizsgálatot indít az ipari tulajdonjogok és a szabványok közötti kölcsönhatás innovációt ösztönző szerepének elemzése érdekében[32].

- 2009 első negyedévében konzultációs dokumentumot fogad el az információs és kommunikációs technológiák szabványosításáról, amelyben kifejtésre kerül, hogyan viszonyulnak az ágazatban a szabványok az ipari tulajdonjogokhoz.

4. A KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK INNOVÁCIÓJÁNAK TÁMOGATÁSA

A kis-és középvállalkozások (a továbbiakban: kkv-k)[33] Európában az összes vállalkozás 99%-át teszik ki, és 85 millió munkahelyet biztosítanak. Az ipari tulajdonjogok sikeres hasznosítása megadhatja a kkv-k számára a fejlődéshez szükséges lökést. A kkv-k azonban gyakran nem aknázzák ki teljes mértékben azokat a lehetőségeket, amelyek az ipari tulajdonjogok hasznosításában rejlenek[34]. A kutatások feltárták, hogy a kkv-k kevésbé folyamodnak a formalizált ipari tulajdonjogokhoz, helyettük egyéb védelmi eljárásokra, például üzleti titkokra vagy piaci előnyökre támaszkodnak. Amennyiben ez a jelenség a tudatosság vagy a támogatás hiányának tudható be, akkor nem kívánatos, és rávilágít az azonnal politikai cselekvések szükségességére.

4.1. A kkv-k ipari tulajdonjogokhoz való hozzáférésének javítása

A kkv-k gyakran hivatkoznak a magas költségekre annak indokául, hogy miért nem szereznek formális ipari tulajdonjogokat. A védjegyek és a formatervezési minták esetétől eltérően, a szabadalmak esetében a kkv-k nem választhatnak a közösségi és a tagállami rendszerek közül. A londoni egyezmény[35] 2008. május 1-jei hatálybalépése hozzásegíti a kkv-kat ahhoz, hogy részesüljenek az egységes piac előnyeiből azáltal, hogy csökken az európai szabadalmak fordítási költsége[36]. Ugyanakkor a költséghatékony, elérhető közösségi szabadalomhoz[37] még

---

31 Például bizonyos körülmények között az ingyenes hasznosítási engedélyek hatékonyan segíthetik elő a szabványok széles körű elterjedését olyan területeken, ahol erős hálózati hatások érvényesülnek.

32 „A szabványosítás európai innovációt elősegítő szerepének növeléséről”, COM(2008) 133 végleges.

33 A Bizottság ajánlása (2003. május 6.) a mikro-, kis- és középvállalkozások fogalmának meghatározásáról, HL L 124., 2003.5.20., 36. o.

34 „A Közösség Lisszaboni programjának végrehajtása – Modern kkv-politika a növekedésért és a foglalkoztatásért”, COM(2005) 551 végleges.

35 Az ESZE 65. cikkének alkalmazásáról szóló, 2000. október 17-én aláírt egyezmény, ESZH HL [2001] 549.

36 Lásd: http://www.epo.org/patents/law/legislative-initiatives/epc2000.html.

37 „Az európai szabadalmi rendszer fejlesztése”, COM(2007) 165 végleges – lásd a II. mellékletet és az ott található hivatkozásokat a londoni egyezmény és a közösségi szabadalom költséghatékonyságának számítására vonatkozóan.

jelentős fejlődésre van szükség, erre vonatkozó igényüket a kkv-k az európai kisvállalkozói intézkedéscsomag[38] elfogadását megelőző konzultáció során ismételten kinyilvánították. Az európai kisvállalkozói intézkedéscsomag tíz alapelvének egyike kimondja, hogy az Európai Uniónak és tagállamainak ösztönözniük kell a kkv-kat az egységes piac által kínált lehetőségek jobb kiaknázására, ideértve többek között a szabadalmakhoz és a védjegyekhez való hozzáférést is.

Egyéb javasolt megoldások közé tartoznak a kkv-k olyan ösztönzői mint az újdonságkutatás és az első tíz szabadalmi bejelentéshez nyújtott támogatás[39], amelyek jó eséllyel növelik az iparjogvédelmi formák használatát. További vizsgálatot igényel[40], hogy vajon a kkv-k költségeinek csökkentése (például az eljárási díjak csökkentésével[41]), a célzott támogatások felajánlása[42], vagy az ipari tulajdonjogok használati engedélyeiből befolyó jövedelem adójának csökkentéséhez kapcsolódó ösztönző[43] lenne-e a leghatékonyabb megoldás.

A Bizottság:

- folytatja egy eredményes, költséghatékony, kiváló minőségű és jogbiztonságot nyújtó, európai szintű szabadalmi rendszer kidolgozását, beleértve a közösségi szabadalmat és egy uniós szintű szabadalmi igazságszolgáltatási rendszert

- megvizsgálja, hogy a jövőbeli közösségi szabadalom díjszerkezetének kialakítása hogyan könnyítheti meg a kkv-k szabadalmakhoz való hozzáférését.

Míg a közösségi szabadalom elfogadása függőben van, a tagállamokat a kutatás-fejlesztéshez és innovációhoz nyújtott állami támogatás közösségi keretszabálya[44] alapján arra bátorítják, hogy

- alkalmazzák szabályait az ipari tulajdonjogok támogatása érdekében

- tárják fel azokat a módszereket, amelyek által a kkv-k jobban ki tudják aknázni az e keretszabály alapján őket megillető jogokat, például a szabadalmi díjak csökkentésével vagy a hasznosítási tevékenység ösztönzését célzó adókedvezményekkel.

4.2. A kkv-k vitarendezési eljárásokhoz való hozzáférésének javítása

A kkv-knak gyakran korlátozott erőforrások állnak rendelkezésükre ahhoz, hogy jogi eljárásokat, különösen szabadalmi pereket indítsanak. Egy megfizethető, hatékony és

38 http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/sba_en.htm#aa.

39 http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/hearing/preliminary_findings_en.pdf.

40 Memorandum a korlátok lebontásáról annak érdekében, hogy a kkv-k jobban hasznosítsák az iparjogvédelmi rendszert: Jelentés a Vállalkozáspolitikai és Ipari Főigazgatóság részére (2007. június), elérhető: http://www.proinno-europe.eu/NWEV/uploaded_documents/IPR_Expert_group_report_final_23_07_07.pdf.

41 A USA szabadalmi törvénye alapján a kisvállalkozások 50%-os díjkedvezményt kaphatnak, lásd: http://www.uspto.gov/web/offices/pac/mpep/mpep_e8r6_appxl.pdf.

42 Például az első ízben bejelentést tevő szabadalmi bejelentők támogatása (pl: az OSEO Innovation 1er brevet szolgáltatása Franciaországban vagy az INSTI SME Patent Action Németországban) vagy további támogatások engedélyezése (pl.: az IPAS szolgáltatás Írországban).

43 Egyes országok lehetővé teszik a szabadalmak hasznosításából származó bevételek jövedelemadójának csökkentését.

44 HL C 323., 2006.12.30., 1. o.

megbízható, európai uniós szinten integrált szabadalmi igazságszolgáltatási rendszer lenne erre a problémára a kézenfekvő és leginkább hatékony megoldás.

A másik javasolt megoldás a szabadalmi perekkel kapcsolatos biztosítás lenne. A Bizottság által erről a témáról készített legfrissebb tanulmány[45] értékelte néhány megoldási módszer megvalósíthatóságát. Ez arra a következtetésre jutott, hogy csak egy kötelező rendszer lenne gazdaságilag életképes. Ezt az eredményt azonban kérdésessé teszi egy közelmúltbeli tanulmány, amely önkéntes rendszerek felállítását vizsgálta. A Bizottság ezért figyelemmel fogja kísérni az e téren bekövetkező változásokat.

Az alternatív vitarendezési mechanizmusok, különösen a közvetítés kiegészíthetik az igazságszolgáltatási rendszert, és mind a kkv-k, mind a nagyobb vállalatok számára életképes alternatívát nyújthatnak, amennyiben gyorsnak, megbízhatónak és költséghatékonynak bizonyulnak. A 2008/52/EK irányelv[46] meghatározza a határokon átnyúló vitás ügyekben végzett közvetítés kereteit. Megkönnyíti a vitarendezéshez való hozzáférést azáltal, hogy foglalkozik a közvetítés és a polgári peres eljárások közötti kapcsolat lényeges vonatkozásaival, és rendelkezik a közvetítés népszerűsítésének hasznos módszereiről. A Bizottság a viták tagállamokon belüli rendezése esetén is ösztönzi a magas szintű közvetítési normák alkalmazását, és támogatja a közvetítők európai magatartási kódexének használatát[47] annak érdekében, hogy javuljon a közvetítői szolgáltatások minősége és egységessége.

A közösségi szabadalom és az integrált szabadalmi igazságszolgáltatási rendszer kidolgozása kapcsán jelenleg vizsgálják egy közösségi szintű – az érvényességet nem érintő esetekkel foglalkozó – szabadalmi választottbírósági és közvetítői központ létrehozásának lehetőségét. Kiegészítve a közösségi kereten kívül működő, alternatív vitarendezési mechanizmusokat, az említett központ a kkv-k részére a szabadalmi viták közelebbi és elérhetőbb rendezésére biztosítana lehetőséget. A központ összeállítaná azon közvetítők és választottbírák közösségi jegyzékét, akik a felek segítségére lehetnek vitájuk rendezése során. Bár az alternatív vitarendezés nem lenne kötelező, az integrált szabadalmi igazságszolgáltatás keretében eljáró bíró a felekkel együttműködve feltárná annak lehetőségét, hogy vitájuk megoldható-e a választottbírósági és közvetítői központ segítségével.

---

45 „Biztosítás bevezetésének lehetősége a szabadalmi perek költségeinek fedezésére”, készítette a CJA Consultants Ltd, elérhető: http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/pli_report_en.pdf - utólagos ellenőrző tanulmány.

46 Az Európai Parlament és a Tanács 2008/52/EK irányelve (2008. május 21.) a polgári és kereskedelmi ügyekben végzett közvetítés egyes szempontjairól (HL L 136., 2008.5.25., 3. o.).

47 Lásd: http://ec.europa.eu/civiljustice/adr/adr_ec_code_conduct_en.htm.

A Bizottság:

- megvizsgálja, hogyan ösztönözhető és segíthető elő a közvetítés és a választottbíráskodás alkalmazása az uniós szintű szabadalmi igazságszolgáltatási rendszer kidolgozása kapcsán.

A tagállamok:

- a lisszaboni stratégia keretében ösztönzést kapnak arra, hogy megfelelően támogassák a kkv-kat ipari tulajdonjogaik érvényesítésében.

4.3. Minőségi támogatás a kkv-k részére az ipari tulajdonjogok kezelésében

Annak ellenére, hogy Európában számos államilag finanszírozott szolgáltatás nyújt támogatást a kkv-k részére, közülük alig néhány tekinthető jó teljesítményűnek, bár „szigetekként" néhol felbukkannak jól megalkotott programok is[48]. Az ipari tulajdonjogokat teljes életciklusuk során az egyéb immateriális eszközökkel együtt a vállalkozások üzleti tervében, ez utóbbi szerves részeként kellene szerepeltetni. A kkv-k részére az ipari tulajdonjogok kezeléséhez nyújtott minőségi támogatást a vállalatok egyéni szükségleteihez kell igazítani. Ehhez a műszaki, a jogi és az üzleti szakértelem ritka kombinációjára van szükség. Az ip4inno „képezd az oktatót" kezdeményezés[49] arra készíti fel az ipari tulajdonjogokra specializálódott oktatókat, hogy tudásukat üzleti tanácsadó közösségekben terjesszék. A kkv-kat támogató szolgáltatások e vállalkozások tapasztalatait is könnyebben hasznosítják. A nemzeti szabadalmi hivatalok és a technológiai/fejlesztési ügynökségek közös munkájuk során műszaki/jogi és üzleti tapasztalataikat egyesítve szinergiákat hozhatnak létre. Az IP-Base projekt célja új figyelemfelhívó intézkedések és támogatási szolgáltatások népszerűsítése. A projekt a nemzeti szabadalmi hivatalok és a helyi innovációs struktúrák – beleértve az Enterprise Europe Networköt (vállalatok európai hálózatát) is – közötti együttműködésen alapul.

Az európai kkv-k túlélésük és jövedelmezőségük érdekében egyre inkább rákényszerülnek az Európai Unión kívüli piacokon való működésre. A megbízható iparjogvédelmi oltalom nélkülözhetetlen a kkv-k számára ahhoz, hogy teljes mértékben kihasználják kereskedelmi lehetőségeiket. A Bizottság fokozza a harmadik országokban működő vállalatoknak nyújtott segítséget. Kínában például egy szellemi tulajdonjogokkal kapcsolatos segítőszolgálat (helpdesk) kezdte meg működését annak érdekében, hogy üzletorientált tanácsokat adjon a szellemi tulajdonjogokról, ideértve azok érvényesítését is. Egy kísérleti intézkedést értékelnek majd annak eldöntéséhez, hogy a támogatás hosszú távú folytatása, kiterjesztése vagy módosítása felel-e meg leginkább a kkv-k jövőbeni igényeinek.

---

[48] A kkv-k nemzeti és regionális támogatási rendszereinek értékelése a szellemi és az ipari tulajdon területén, megtalálható: http://www.proinno-europe.eu/admin/uploaded_documents/Benchmarking-Report-SME.pdf.

[49] Lásd: http://www.proinno-europe.eu/index.cfm?fuseaction=page.display&topicID=63&parentID=54.

A Bizottság:

- értékeli a szellemi tulajdonjogokkal kapcsolatos segítőszolgálat kínai működését azzal a céllal, hogy a harmadik országokban működő kkv-k részére optimalizált iparjogvédelmi támogatási szolgáltatásokat tudjon nyújtani, és fel tudja mérni a folyamatos és kiterjesztett szolgáltatásban rejlő lehetőségeket.

A tagállamokat arra ösztönözzük, hogy:

- az immateriális eszközökkel való gazdálkodás fontosságát tudatosítsák minden vállalkozásban és kutatóban, beleértve a kkv-kat is.

5. A SZELLEMI TULAJDONJOGOK ÉRVÉNYESÍTÉSE – KÜZDELEM A HAMISÍTÁS ÉS A SZERZŐI JOGI KALÓZKODÁS ELLEN

Az újító megoldások szellemi tulajdoni formákkal megvalósuló védelmének hatékony kikényszerítő mechanizmusokkal kell társulnia. A hamisítás és a szerzői jogi kalózkodás riasztó méreteket ölt, és mindez jelentős hatással van az unióbeli innovációra, gazdasági növekedésre és munkahelyteremtésre, valamint kockázatokkal jár az európai polgárok egészségére és biztonságára nézve. A hamisítványok és kalóztermékek világszintű nemzetközi kereskedelme a becslések szerint 2005-ben elérte a 200 milliárd USD nagyságrendet[50]. A hamisítás és szerzői jogi kalózkodás egy széles körben elterjedt jelenség, amelyről feltételezhető, hogy abszolút értékben és a globális GDP arányában, a nemzetközi kereskedelem tendenciáival összhangban növekszik. Ezért égető szükség van határozottabb intézkedésekre mind az Európai Unión belül, mind harmadik országokban az európai vállalatok és innovációs beruházásaik védelme céljából.

5.1. Hatékony jogérvényesítés a közösségi jogalkotás segítségével

Az egységes piacon a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló irányelv[51] az Európai Unió hamisítás és szerzői jogi kalózkodás elleni harcának sarokköve. Az irányelv megfelelő átültetése és gyakorlati alkalmazása szükséges az általa meghatározott célok eléréséhez. A Bizottság segítséget nyújt a 2009. április 29-ig elkészítendő tagállami végrehajtási jelentések összehangolásához.

Adott esetben büntetőjogi intézkedések is szolgálhatják a szellemi tulajdonjogok kikényszerítését. A büntetőeljárások és a büntetések alkalmazásában előforduló különbségek a jogosultak számára elérhető védelem szintjét illetően egyenetlenségekhez vezetnek. A Bizottság továbbra is úgy véli, hogy a tagállamoknak hatékony büntetőjogi intézkedéseket kell elfogadniuk.

---

50 Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet, The Economic Impact of Counterfeiting and Piracy (A hamisítás és a szerzői jogi kalózkodás gazdasági hatása) 4/6/07 DSTI/IND(2007)9/PART4/REV1

51 Az Európai Parlament és a Tanács 2004/48/EK irányelve (2004. április 29.) a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről (HL L 157., 2004.4.30., 16. o.).

Amikor egy bíróság megállapítja a szellemi tulajdonjogok megsértését, az ítélet vagy végzés végrehajtásának a jogosult számára nem kellene különösebb nehézségeket okoznia. A Bizottság fontolóra veszi, hogyan lehetne a határokon átnyúló jogérvényesítést a Brüsszel I. rendelet[52] felülvizsgálatának részeként egyszerűbbé tenni. Az egyik tervezett lépés a más tagállamban hozott ítélet végrehajtásának előfeltételeként meghatározott végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás[53] követelményének eltörlése lenne.

A Bizottság:

- gondoskodik a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló 2004/48/EK irányelv teljes körű átültetéséről és hatékony alkalmazásáról

- fontolóra veszi, hogyan lehetne javítani az ítéletek határokon átnyúló végrehajtását a Brüsszel I. rendelet felülvizsgálata keretében.

5.2. Határmenti kezdeményezések

A vámjogszabályok[54] alapján a szellemi tulajdonjogokat feltehetően sértő árukat a Közösség határain le lehet foglalni. Ennek hatékony megvalósítása érdekében a szellemi tulajdonjogok jogosultjainak teljes mértékben együtt kell működniük a vámhatóságokkal, és meg kell adniuk azokat az adatokat, amelyek lehetővé teszik a vámhatóságok számára a gyanús szállítmányok sikeres kiszűrését. A fent említett együttműködés csak az egyik pillére a Bizottság által 2005 októberében elfogadott és a Tanács által jóváhagyott, a hamisítás és a szerzői jogi kalózkodás elleni küzdelem keretében adandó vámhatósági válaszlépésekkel kapcsolatos cselekvési tervnek[55]. A Bizottság hamarosan előterjeszti a fenti terv megvalósításának eredményeit, és ezt követően szándékában áll egy új vámügyi cselekvési terv végrehajtása, amely az előző sikereire épülne. A Vámkódexnek a biztonság és a védelem érdekében végzett ellenőrzések javítását célzó közelmúltbeli módosításai új eszközöket kínálnak a nagy kockázatú áruforgalommal kapcsolatos információk gyors terjesztésére. A fent említett eszközöket teljes körűen fel kell használni.

A vámhatóságok elé kerülő, hamisítás vagy szerzői jogi kalózkodás tárgyát képező árukkal kapcsolatos ügyek száma 15%-os növekedést követően, 2007-ben 43 000-re emelkedett[56]. A vámigazgatási végrehajtás jelentős eredményeket hozott, azonban ez csak egy része a megoldásnak. Kiemelkedő fontosságú, hogy a fenti intézkedéseket olyan cselekvések kísérjék, amelyek megakadályozzák a szellemi tulajdonjogok megsértésével előállított áruk forgalmazását és végső soron azok előállítását. Ezenkívül elismert tény, hogy alapvető fontosságú lenne a gyártó országok vámhatóságaival való fokozottabb együttműködés. Ennek érdekében folyamatban van egy hamisítás és szerzői jogi kalózkodás elleni, a kínai

---

52 A Tanács 44/2001/EK rendelete (2000. december 22.) a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról (HL L 12., 2001.1.16., 1. o.).

53 Amennyiben megkövetelik a végrehajthatóvá nyilvánítási eljárást, az egyik tagállamban hozott és ott végrehajtható ítélet csak akkor hajtható végre egy másik tagállamban, ha ott végrehajthatóvá nyilvánították.

54 A Tanács 1383/2003/EK rendelete (2003. július 22.) az egyes szellemi tulajdonjogokat feltehetően sértő áruk elleni vámhatósági intézkedésekről és az ilyen jogokat ténylegesen sértő áruk ellen hozandó intézkedésekről (HL 328., 2004.10.30., 16. o.).

55 „A hamisítás és a szerzői jogi kalózkodás legújabb fejleményeire adandó vámhatósági válaszlépésekről”, COM(2005) 479 végleges.

56 Lásd: http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/customs/customs_controls/counterfeit_piracy/statistics2007.pdf.

hatóságokkal közös vámigazgatási cselekvési terv létrehozása. Ez a terv várhatóan 2008-ban készül el.

Ugyanakkor a Közösség teljes területére kiterjedő, joghézagoktól mentes oltalmat biztosító egységes közösségi szabadalmi jogcím hatékonyabbá tenné az európai vállalkozások által szabadalmaztatott termékek hamisítása és másolása elleni küzdelmet. Mindez segítene megelőzni a hamisított termékeknek az európai egységes piacra való bejutását, megkönnyítené azok vámhatóság általi lefoglalását az EU külső határainál, valamint lehetővé tenné a piacról való eltávolításukat függetlenül attól, hogy hol léptek be a forgalmazási csatornákba.

A Bizottság:

- arra törekszik, hogy a jogosultak és a vámszervek teljes körűen használni tudják információmegosztó eszközeiket a hamisított áruk nagy kockázatú forgalmának célbavétele érdekében

- új cselekvési tervet dolgoz ki a hamisítás és a szerzői jogi kalózkodás elleni vámhatósági válaszlépésekre vonatkozóan

- 2008-ban a kínai vámhatóságokkal együttműködve közös vámigazgatási cselekvési tervet dolgoz ki a hamisítás és a szerzői jogi kalózkodás ellen.

5.3. Nem jogalkotási természetű, kiegészítő intézkedések

A hatékony jogérvényesítés továbbfejlesztett hálózatokat feltételez a Bizottság és a tagállamok között, a tagállamon belül működő különböző nemzeti hatóságok között, valamint a közszféra és a magánszféra között. A hamisítás és a szerzői jogi kalózkodás által okozott károkat is tudatosítani kell. A fogyasztók a hamisított árukat gyakran az olcsó ruházati termékekkel és luxuscikkekkel társítják, de figyelmen kívül hagyják a gyógyszerek, testápolási szerek, elektronikus alkatrészek vagy gépkocsi-alkatrészek hamis változatainak használatában rejlő egészségügyi és biztonsági kockázatokat. Ráadásul kevéssé vannak tudatában annak, hogy kapcsolat áll fenn egyrészről a hamisított termékek, másrészről az adóelkerülés, a pénzmosás, a drogkartellek, a félkatonai tevékenységek, a szervezett bűnözői csoportok és a gyermekmunka között. A kalózkodási elleni küzdelemmel összefüggésben széles körű támogatottságot élvez az a gondolat, hogy a tartalom rendelkezésre állása tekintetében fontos lenne oktatási és tudatosságnövelő kampányokat kezdeményezni a szerzői jog fontosságáról[57]. A szellemi tulajdonjogok megsértésével szembeni általános „zéró tolerancia” megközelítés hozzájárulna a jogosultak – többek között a kkv-k – általi jogérvényesítés javításához[58].

A hírszerző hálózatok fejlesztése céljából a Bizottság együttműködik a tagállamokkal, és megvizsgálja, hogyan tehető hatékonyabbá a jogellenes tevékenységekkel kapcsolatos információ összegyűjtése és dokumentálása. Egy tagállamon belül, a kulcsszereplők – azaz a vámhatóságok, a rendőrség, a fogyasztóvédelmi felügyelők, az ügyészek, az iparjogvédelmi hivatalok és a bíróságok – munkájának összehangolása a bevált gyakorlatok megosztásával

---

57 A kreatív online tartalom belső piaci helyzetéről, COM(2007) 836 végleges.

58 A hamisítás hatásai az európai kkv-kra és a köz-és magánszférából származó, szellemi tulajdonjogok érvényesítésével kapcsolatos kezdeményezések és források, megtalálható: http://www.ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/industry/doc/Counterfeiting_Main%20Report_Final.pdf.

lenne javítható. A tagállamok közötti viszonylatban egy határokon átnyúló, hatékony közigazgatási együttműködési hálózat létrehozása megkönnyítené a gyors információcserét. Ez támaszkodhatna olyan már létező rendszerekre mint például a belső piaci információs rendszer[59], amelyet a hamisított árukra vonatkozó információk terjesztésére is használhatnának.

A köz- és magánszféra közötti fokozottabb együttműködés szintén javítaná a jogérvényesítést. A Bizottság meg fogja vizsgálni, hogy uniós szinten milyen terjedelmű ágazatközi megegyezés jöhet létre a szerzői jogok által védett anyagok széles körben végzett, tiltott letöltésének megfékezésére, egyensúlyt teremtve a személyes adatok védelmének szükségessége és a fájlmegosztó weboldalaknak a kreatív ágazatra gyakorolt hatása között. Egy uniós szintű megállapodás is létrejöhet az érdekelt felek között, amely az első lépést jelentené a hamisított termékek internetes kereskedelmének megszüntetése felé.

A Bizottság:

- felméri, hogy európai szinten és a tagállamokban mennyiben járulna hozzá a további figyelemfelkeltő tevékenység a hamisított áruk és kalóztermékek általános megítélésének megváltozásához

- megvizsgálja, hogyan javítható az információ összegyűjtésének módja annak érdekében, hogy a célzottabb jogérvényesítési intézkedések alapjaként átfogó dokumentáció jöjjön létre

- munkálkodik az egyes tagállamokban a hamisítás és a szerzői jogi kalózkodás elleni küzdelem résztvevői közötti együttműködés javításán a nemzeti szintű intézkedések hatékonyságának növelése céljából

- feltárja azokat a megoldási lehetőségeket, amelyek révén felállítható egy tagállamok közötti, hatékony közigazgatási együttműködési rendszer, amely egész Európára kiható intézkedéseket tesz lehetővé

- lépéseket tesz a szellemi tulajdonjogok megsértése elleni harccal kapcsolatos magán- és közszféra közötti megállapodások létrejöttének megkönnyítése érdekében

- megkísérel közvetítőként eljárni egy uniós szintű ágazatközi megállapodás létrejötte során, amelynek célja a szerzői jogi kalózkodással kapcsolatos internetes kereskedelem és a hamisított áruk értékesítésének csökkentése.

A tagállamokat felkérik, hogy a lisszaboni stratégia alkalmazási körén belül biztosítsák, hogy elegendő információ és erőforrás áll a végrehajtó hatóságok rendelkezésére a szellemi tulajdonjogok megsértése elleni küzdelem során a jogosultakkal való építő jellegű együttműködéshez.

[59] Lásd: http://ec.europa.eu/idabc/en/document/5378/5637.

6. NEMZETKÖZI DIMENZIÓ

6.1. Védjegyreform

A WIPO 2006-os szingapúri védjegyjogi szerződése[60] az 1994-es védjegyjogi szerződésre épül, és célja egy korszerű és dinamikus nemzetközi keret létrehozása az adminisztratív védjegybejegyzési eljárások harmonizációja érdekében. A szerződés foglalkozik a kommunikációs technológiában újabban bekövetkezett változásokkal, kiemeli a határidőkkel kapcsolatos intézkedéseket, és kifejezetten elismeri a nem hagyományos, vizuálisan érzékelhető valamint a vizuálisan nem érzékelhető (hangokból vagy illatokból álló) védjegyeket. Egyedi rendelkezések vonatkoznak továbbá a fejlődő országoknak nyújtandó technikai segítségre, amelynek célja, hogy ezek az országok teljes mértékben élvezhessék a szerződés által kínált előnyöket. Az európai ipar csak akkor részesülhet e sikeresen létrejött szerződés előnyeiből, ha az uniós tagállamok és az Európai Közösség ratifikálja a szerződést vagy csatlakozik ahhoz.

> *A Bizottság előkészíti az Európai Közösségnek a szingapúri védjegyjogi szerződéshez történő csatlakozásához szükséges jogalapot, és bátorítja a tagállamokat a szerződés ratifikálására.*

6.2. A szabadalmi reform menetrendje

A szabadalmi jog harmonizálása megkönnyítené az európai vállalkozások számára találmányaik Európai Unión kívül történő szabadalmaztatását. 1970. óta a Szabadalmi Együttműködési Szerződés (Patent Cooperation Treaty, PCT)[61] kínál lehetőséget egyetlen bejelentéssel globális szabadalmi oltalom megszerzésére. Az eljárási jogot nagy mértékben harmonizálta a 2000-es Szabadalmi Jogi Szerződés[62], ellenben csekély előrelépés történt a Szabadalmi Anyagi Jogi Szerződés (Substantive Patent Law Treaty, SPLT) tekintetében való megegyezés kapcsán. A fejlődő országok kifejezték azzal kapcsolatos kívánalmaikat, hogy a szabadalmi rendszerek vegyék megfelelően figyelembe az ő érdekeiket is. Iparosodott országok szabadalmi rendszerei között is állnak fenn azonban jelentős eltérések. Az Egyesült Államokban azt illeti a szabadalom, aki a találmányt elsőként megalkotta, míg Európában az szerzi meg a jogosultságot, aki elsőként nyújt be szabadalmi bejelentést. Ilyen különbség még az Egyesült Államokban a bejelentés benyújtását megelőző türelmi időszak, amelynek során a találmány a későbbi bejelentések sérelme nélkül feltárható, valamint annak a kötelezettségnek a hiánya, hogy az összes egyesült államokbeli, függőben levő szabadalmi bejelentést a bejelentés vagy az elsőbbség napjától számított 18 hónap elteltével közzé kell tenni. A Transzatlanti Gazdasági Tanácsban a Bizottság a tagállamokkal közösen vázolja majd fel a nemzetközi szabadalmi jogi harmonizáció következő lépéseit.

A szabadalmi anyagi jog harmonizációja egyszerűsítené a kérelmek feldolgozását, nagyobb mértékű munkamegosztást tenne lehetővé a szabadalmi hivatalok között, és végső soron a megadott szabadalmak hivatalok közötti kölcsönös elismeréséhez vezetne. Európa feladata biztosítani, hogy a szabadalmaztathatóság magas szintű követelményei a többoldalú megállapodásokban is szerepeljenek.

---

60 Lásd: http://www.wipo.int/treaties/en/ip/singapore/.

61 Lásd: http://www.wipo.int/treaties/en/registration/pct/.

62 Lásd: http://www.wipo.int/treaties/en/ip/plt/index.html.

A Bizottság mind a szabadalmi anyagi jogi szerződés tárgyalásai keretében, mind a Transzatlanti Gazdasági Tanácsban a tagállamokkal közösen törekszik a nemzetközi szabadalmi jogi harmonizációra.

6.3. Szellemi tulajdonjogok érvényesítése harmadik országokban

A közösségi vállalkozások számára jelentős versenyelőnyt jelent, hogy harmadik országokban egyre nagyobb problémát jelent a szellemi tulajdonjogok fokozott mértékű jogellenes felhasználása. A szellemi tulajdonjogok harmadik országokban történő érvényesítéséről szóló stratégia[63] 2004-es elfogadását követően a Bizottság hangsúlyozta a szellemi tulajdonjogok hatékonyabb érvényesítésének szükségességét és néhány kiemelt országgal[64] való együttműködést, mely utóbbiak meghatározására egy rendszeresen frissített külön felmérés[65] alapján kerül sor. A kiemelt országokkal kapcsolatos intézkedések magukban foglalják a hasonlóan gondolkodó országokkal való fokozottabb együttműködést, szellemi tulajdonnal kapcsolatos párbeszéd kialakítását, a technikai segítségnyújtásra fennálló forrásoknak a jogérvényesítéshez való átcsoportosítását, továbbá a szellemi tulajdont érintő kérdések tudatosítását az ezekben az országokban tevékenykedő európai vállalkozásokban. A jelenleg megbeszélés tárgyát képező kétoldalú kereskedelmi megállapodások kivétel nélkül kitérnek a szellemi tulajdonjogokra. A szabályozási konvergencia folytán a fenti törekvések várhatóan a szellemi tulajdonjogok hatékony védelméhez és érvényesítéséhez vezetnek, és világosabbá teszik a nemzetközi kötelezettségeket.

Multilaterális szinten új kezdeményezések láttak napvilágot a jogérvényesítéssel kapcsolatban olyan fórumokon mint a WTO TRIPS tanácsa, a G8-ak (Heiligendamm folyamat), az OECD és a WIPO. A szellemi tulajdonjogokkal kapcsolatos nemzetközi szabályozási keret megerősítésére irányuló legutóbbi kezdeményezés a hamisítás elleni kereskedelmi megállapodás (ACTA). Az USA és Japán közös kezdeményezése nemzetközi megegyezést kíván elérni a szellemi tulajdonjogok megsértése elleni küzdelem terén. A kezdeményezés szerint a megegyezésnek három fő területre kell kiterjednie: nemzetközi együttműködés, különösen a vámszervek és más végrehajtó szervek között, a szakértelem növelésével a jogérvényesítés javítása, valamint a jogi szabályozási keret. Figyelembe véve az összehangolt cselekvés által kínált lehetőségeket, a Bizottság tárgyalási megbízás alapján törekszik a hivatalos megállapodás elérésére.

---

63 HL C 129., 2005.5.26., 3. o.

64 „Globális Európa – Nemzetközi versenyképesség - Hozzájárulás az EU növekedési és munkahelyteremtési stratégiájához”, COM(2006) 567 végleges.

65 http://ec.europa.eu/trade/issues/sectoral/intell_property/survey2006_en.htm.

A Bizottság:

- rendszeresen felméréseket végez a szellemi tulajdonjogok Unión kívüli érvényesítése kapcsán

- kétoldalú kereskedelmi megállapodások keretében törekszik a szellemi tulajdonjogok hatékony védelmére és érvényesítésére

- szabályozási párbeszédek révén megerősíti a jogérvényesítési tevékenységet és az együttműködést különösen azokban a harmadik országokban, ahol a hamisítás és a szerzői jogi kalózkodás nagy méreteket ölt

- multilaterális hamisítás elleni kereskedelmi megállapodások megkötésére törekszik.

6.4. A fejlődő országokkal kapcsolatos kérdések

Az elmúlt években a nemzetközi tárgyalások során a figyelem ráirányult a fejlődő világ iparjogvédelmére, valamint arra, hogy ez milyen eszköze lehet a társadalmi, környezeti, gazdasági és kulturális fejlődésnek. A WIPO 2007-ben létrehozott Fejlesztési és Iparjogvédelmi Állandó Bizottsága a tárgyalások előrehaladásának fontos terepe lehet. Egy másik példa a WHO *ad hoc* egészségügyi, innovációs és iparjogvédelmi kormányközi munkacsoportja (IGWG), amely a közelmúltban fejezett be egy globális stratégiát[66]; ennek célja, hogy javítsa a gyógyszerek elérhetőségét, és kezelje az elhanyagolt betegségeknek különösen a fejlődő országokban fellépő, egyre súlyosabb problémáját. Az Európai Unió továbbra is kulcsszerepet játszik azokban az iparjogvédelemmel kapcsolatos kezdeményezésekben, amelyek a fejlődő és a legkevésbé fejlett országok javát hivatottak szolgálni.

Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye keretében az iparjogvédelmi politikák és a technológiatranszfer megfelelő környezete közötti kapcsolatot a 2007-es bali ütemterv vázolta fel[67]. Az Európai Unió hajlandó tárgyalásokba bocsátkozni, amennyiben az esetleges mellékhatások hátráltatnák a fejlődő országokat az éghajlatváltozás elleni küzdelemben.

A WIPO-ban, az iparjogvédelemmel, genetikai forrásokkal, hagyományos tudással és folklórral foglalkozó kormányközi bizottság (IGC) keretében az Európai Közösség 2004-ben javaslatot nyújtott be arra vonatkozóan, hogy a szabadalmi kérelmet benyújtóval szemben kötelező követelményként határozzák meg, hogy az tárja fel a szabadalmi bejelentéséhez felhasznált bármilyen genetikai forrás és ahhoz kapcsolódó hagyományos tudás forrását, illetve eredetét[68]. A fenti követelmény lehetővé tenné azon őslakos közösségek számára, ahonnan a genetikai források és hagyományos tudás származnak, hogy megengedjék a hozzáférés és haszonelosztás (ABS) szabályainak való megfelelés ellenőrzését annak érdekében, hogy megosszák a szabadalmak kereskedelmi célú felhasználásából származó hasznokat, és segítsék a szabadalmi hivatalokat az ilyen jellegű találmányok újdonságának vizsgálatában. A Bizottság ezért továbbra is támogatja a javaslat elfogadása érdekében tett erőfeszítéseket, és egyben megállapítja, hogy egyes tagállamok szabadalmi törvényei rendelkeznek a szabadalmi bejelentésekben szereplő biológiai anyagok földrajzi eredetének feltárásáról.

---

66 http://www.who.int/phi/documents/POAWhitePaper.pdf.

67 Lásd: http://unfccc.int/meetings/cop_13/items/4049.php.

68 Lásd http://www.wipo.int/tk/en/genetic/proposals/european_community.pdf.

A dohai nyilatkozat WTO általi 2001-es elfogadását[69] és a TRIPS-megállapodás későbbi módosításáról rendelkező határozatokat[70] követően az EU 2006 májusában elfogadta a közegészségügyi problémákkal küzdő országokba történő kivitelre szánt gyógyszeripari termékek előállításával kapcsolatos szabadalmak kényszerengedélyezéséről szóló rendeletet[71]. Az EU a TRIPS-megállapodást módosító 2005-ös jegyzőkönyv ratifikálásával jelezte komoly elkötelezettségét e kérdés irányában.

A Bizottság tevékenyen részt vesz azokban a nemzetközi tárgyalásokban, amelyek célja, hogy segítsék a fejlődő országokat az ipari tulajdon oltalma által nyújtott lehetőségeik felismerésében.

7. KÖVETKEZTETÉSEK

Annak érdekében, hogy orvosolni lehessen a jelenlegi iparjogvédelmi rendszer hiányosságait, valamint hogy Európa innovációs potenciálja és versenyképessége a lehetőségekhez mérten a legnagyobb legyen, összehangolt cselekvésre van szükség. A szabadalmak terén a közösségi szabadalom már önmagában gyógyírt jelentene a találmányok jogi oltalmához kapcsolódó, az európai feltalálók és vállalkozások elé kerülő olyan nehézségekre, mint az eljárások költségessége és bonyolultsága. Egy európai szintű, integrált igazságszolgáltatási rendszer ráadásul jelentősen javítaná a vitarendezés elérhetőségét és a jogbiztonságot a jogosultak, valamint a harmadik felek számára. Ezért rendkívüli fontossággal bír, hogy az említett célkitűzések sürgősen megvalósuljanak.

A függőben levő jogalkotási javaslatok elfogadását követően a főbb iparjogvédelmi jogok oltalmi rendszere közösségi szinten is megvalósul majd. A fenti rendszerek egyes vonatkozásait azonban az idő múlásával értékelésnek kell alávetni, azok optimális hatékonysága érdekében. A fentieken kívül fontos kiegészítő cselekvésekre van szükség a jogi keretek fenntartásához, hogy azok a különböző méretű és ágazatba tartozó európai vállalkozások, valamint a feltalálók és a kutatói szervezetek számára erős, kikényszeríthető jogokat biztosítsanak, és ez utóbbiak ily módon teljes mértékben kihasználják a globális tudásalapú társadalom nyújtotta lehetőségeket.

Ez a közlemény főként közösségi szinten megvalósítandó cselekvéseket érint. Céljai között szerepel azonban az is, hogy párbeszédre és további cselekvésre indítsa a tagállamokat és a társadalmi érdekcsoportokat. A tagállamok szerepe itt abban áll, hogy stratégiákat dolgozzanak ki a hatáskörükbe tartozó területeken. A feltalálóknak, kutatói szervezeteknek és a kkv-knak ezenkívül, döntéseik megalapozottsága érdekében fokozottan tudatában kell lenniük az iparjogvédelmi jogokban rejlő lehetőségeknek. A hivatalos iparjogvédelmi oltalmi formák használata esetén a vállalkozásoknak ezeket be kell építeniük átfogó üzleti stratégiájukba. Az iparjogvédelmi jogok által az európai gazdaságnak kínált lehetőségek teljes körű kiaknázásáért tehát közösen viseljük a felelősséget.

---

69 Lásd http://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/min01_e/mindecl_trips_e.htm.

70 Lásd http://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/implem_para6_e.htm és http://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/wtl641_e.htm.

71 Az Európai Parlament és a Tanács 816/2006/EK rendelete (2006. május 17.) a közegészségügyi problémákkal küzdő országokba történő kivitelre szánt gyógyszeripari termékek előállításával kapcsolatos szabadalmak kényszerengedélyezéséről (HL L 157., 2006.6.9., 1. o.).